

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології

University of Opole (Poland)

International Slavis University (Macedonia)

Cooperative Trade University of Moldova

«Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування»

присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели

30 вересня 2025 року

*Матеріали
Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
30 вересня 2025 року*

**Полтава
2025**

УДК 633:631.559:006.015.5:631.5

У 71

Редакційна колегія:

Гангур В. В. – завідувач кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник.

Маренич М. М. – директор навчально – наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри селекції, насінництва і генетики

Куценко О. М. - професор кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, професор, кандидат сільськогосподарських наук

Jolanta Wojarszczuk - Doctor, adjunct, Institute of Soil Science and Plant Cultivation – State Research Institute in Puławy

Писаренко В. М. - професор кафедри захисту рослин Полтавського державного аграрного університету, професор, доктор сільськогосподарських наук

Білоношко В. Я. - професор кафедри екології та агротехнологій ННІ природничих та аграрних наук Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького, професор, доктор сільськогосподарських наук

Полторецький С. П. - професор кафедри рослинництва ім. О. І. Зінченка Уманського національного університету садівництва, професор, доктор сільськогосподарських наук

Бараболя О. В. – доцент кафедри рослинництва, завідувач Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Шакалій С. М. – доцент кафедри рослинництва, фахівець другої категорії Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування, присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 30 вересня 2025 р.). Полтава :ПДАУ, 2025. 181 с.

ISBN 978-617-8466-56-5

У збірнику представлені матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої пам'яті професора Г. П. Жемели, за результатами досліджень щодо: перспективних напрямів вирощування продукції рослинництва; якості, стандартизації та сертифікації продукції рослинництва; актуальних проблем інноваційної економіки в АПВ, 4R технологій в агровиробництві; інноваційних напрямів зберігання та переробки продукції рослинництва, харчових технологіях. Матеріали призначені для наукових співробітників, викладачів, студентів та здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії вищих навчальних закладів, фахівців і керівників сільськогосподарських та переробних підприємств АПК різної організаційно- правової форми, працівників державного управління, освіти та місцевого самоврядування, всіх, кого цікавить проблематика урожайності й якості продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних і відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Рекомендовано до друку Вченою радою Полтавського державного аграрного університету (протокол N 3 від 27.10.2025 року)

© Автори тез, включені до збірника, 2025

© Полтавський державний аграрний університет, 2025

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
1. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ВИРОЩУВАННЯ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИНИЦТВА	
<i>Невідничий О. С.</i>	10
СУЧАСНІ УМОВИ ВИРОЩУВАННЯ АЛТЕЇ ЛІКАРСЬКОЇ	
<i>Марініч Л. Г., Кулик М. Є., Крат М. О.</i>	12
РОЛЬ АЗОТУ У ФОРМУВАННІ ВРОЖАЮ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ	
<i>Ласло О. О., Йона О. Л.</i>	14
ЕФЕКТИВНІСТЬ ГЕРБІЦИДНОГО ЗАХИСТУ У ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ СОРТУ СТАЛЕВА	
<i>Шакалій С. М., Барабаш В.</i>	18
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ У ФОРМУВАННІ ЯКОСТІ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	
<i>Шакалій С. М., Словова В.</i>	20
ВПЛИВ АГРОЕКОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ НА ФОРМУВАННЯ ЯКОСТІ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР	
<i>Шакалій С. М., Четверик О. О., Катренко Н.</i>	22
ВПЛИВ БІОПРЕПАРАТІВ НА ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СОРТІВ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО	
<i>Шакалій С. М., Трусько О.</i>	25
ТРИВАЛІСТЬ МІЖФАЗНИХ І ВЕГЕТАЦІЙНИХ ПЕРІОДІВ РОСЛИН	
<i>Шакалій С. М., Солодовник О.</i>	27
ВПЛИВ СОРТУ НА ФОРМУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ СТРУКТУРИ РОСЛИН ГОРОХУ	
<i>Шакалій С. М., Півньов Я. М.</i>	29
ВПЛИВ СОРТУ НА ФОРМУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ СТРУКТУРИ РОСЛИН ГОРОХУ	
<i>Шакалій С. М., Ісаєнко О. В.</i>	32
ФОРМУВАННЯ МОРФОТИПУ СОРТІВ ГОРОХУ ЗАЛЕЖНО ВІД МІНЕРАЛЬНОГО ЖИВЛЕННЯ	
<i>Марініч Л. Г., Барановський О. О., Ковтун С. С.</i>	34
ВПЛИВ СТРОКІВ СІВБИ НА ВЕГЕТАЦІЙНИЙ ПЕРІОД КУКУРУДЗИ	
<i>Будник Є.</i>	37
ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ НУТУ В УМОВАХ ЛІВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	
<i>Ляшенко В. В., Гора І. А.</i>	39
ВРОЖАЙНІСТЬ ОРГАНІЧОЇ СОЇ ПІД ВПЛИВОМ РИЗОБІЙ І МІКОРИЗИ ЗА КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН	
<i>Liashenko Viktor, Ostapenko Valentyn</i>	41
THE IMPACT OF CLIMATE CHANGE ON THE QUALITY AND YIELD OF DURUM WHEAT GRAIN	
<i>Буряк В.</i>	43
ВИКОРИСТАННЯ БІОПРЕПАРАТІВ У ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ МОРКВИ СТОЛОВОЇ	

Шакалій Світлана Миколаївна

канд. с.-г. наук

ORCID ID: 0000-0002-4568-1386

Словцова Вікторія

СВО бакалавр

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава

ВПЛИВ АГРОЕКОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ НА ФОРМУВАННЯ ЯКОСТІ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР

Основне значення зернових культур полягає в тому, що вони є не тільки необхідними і незамінними продуктами харчування, а й найважливішим фактором забезпечення продуктів тваринного походження та іншою продукцією. [1]

На показники якості зернової продукції впливає багато чинників, такі як: ґрунтово-кліматичні умови вирощування, біологічні та сортові особливості культур, строки сівби, загальна культура землеробства, використання хімічних засобів. Якість рослинницької продукції визначається багатьма показниками, основними з яких є вміст білка (протеїну), крохмалю, клейковини, цукру, жиру, целюлози, та ін.[1]

Якість поєднує у собі різні показники, залежно від яких зерно може використовуватися на продовольчі, технічні чи кормові потреби. Зміна показників якості може відбуватися головним чином у період формування зерна, його агротехнологічних елементів вирощування, технології збирання, обробки і зберігання [2].

Серед метеорологічних факторів найбільше впливає на формування урожайності та якості зерна температура і вологість. Висока температура та посуха є основними стресовими факторами під час дозрівання зернових культур. Обмеження води та висока температура під час розвитку зерна призводять до значних втрат урожаю на усіх варіантах удобрення та не залежно від системи захисту [3].

Якість також залежить від сорту і його адаптивності в різних зонах вирощування. Експериментально доведено, що підвищення врожаю зумовлено забезпеченням рослин елементами живлення протягом вегетації, врахування погодних умов і особливостями вирощуваного сорту. Сорт залишається не тільки засобом підвищення врожайності, а й стає чинником, без якого неможливо реалізувати досягнення науки та техніки [1].

Сівба - це один із найвідповідальніших періодів, який зумовлює не лише час появи сходів, а й правильність розвитку рослини. Строки посівів мають

корегуватися відповідно до змін клімату, які б відповідали вимогам культур і були сприятливими не за календарними датами, а за погодно-кліматичними умовами.

Не доцільно за умов нестабільності клімату планувати посіви декілька років поспіль на однакові календарні дати. Доречніше застосовувати щорічні дані щодо настання оптимальної температури та вологості ґрунту для проростання насіння. За результатами багатьох досліджень встановлено, що відхилення від оптимального строку сівби значно впливає на ріст і розвиток рослин, морозо- й зимостійкість, стійкість до несприятливих чинників навколишнього середовища, виживання рослин, та призводить до значного зниження урожайності [1].

Ще одним фактором від якого залежатиме урожайність і якість зернових культур, є спланована і доцільна система удобрення. Враховуючи агрохімічний аналіз ґрунту, фази розвитку культури та погодні умови, можливо максимально розкрити потенціал урожайності та забезпечити раціональне використання ресурсів. Необхідно також зважати що надлишок добрив, так само як і їхній дефіцит, знижує урожайність, погіршує технологічні й харчові показники, а також може призвести до утворення шкідливих речовин [3].

Обробіток ґрунту регулює доступність поживних речовин, збереження необхідної кількості вологи, аерацію та боротьбу з бур'янами. Вибір методу обробітку ґрунту залежить від конкретної культури та особливостей її вирощування.

Найкраще розвиваються рослини зернових культур при оптимальному забезпеченні необхідними факторами життя і якісному виконанні всіх агротехнологічних заходів. Доведено, що якість насіння значним чином формується під впливом технологій і способів післязбиральної і передпосівної обробки [2].

Отже, вплинути на якість зернових культур вдасться лише комплексно, зважаючи на всі фактори і особливості вирощуваних культур, а також застосовуючи необхідні дані окремо для кожного етапу вирощування та збирання.

Список використаних джерел:

1. Ткачук В. П., Тимощук Т. М. Вплив строків сівби на продуктивність пшениці озимої. *Вісник аграрної науки*. 2020, № 3, С. 38–44. doi: 10.31073/agrovisnyk202003-05
2. Карабач К. С. Урожайність та показники якості пшениці озимої залежно від систем основного обробітку ґрунту та удобрення. *Науковий журнал «Рослинництво та ґрунтознавство»*. 2019. Т. 10. №3. С. 43-48

3. Шакалій С. М., Баган А. В., Єщенко В. М., Сенчук Т. Ю. Ефективність елементів біологізації технології вирощування пшениці озимої в Лісостеповій зоні України. *Таврійський науковий вісник*, 2020. С. 174-180.

Шакалій Світлана Миколаївна

канд. с.-г. наук

ORCID ID: 0000-0002-4568-1386

Четверик Оксана Олександрівна

канд. с.-г. наук

Катренко Наталія

СВО магістр

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава

ВПЛИВ БІОПРЕПАРАТІВ НА ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СОРТІВ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО

Сорти з високим потенціалом продуктивності найбільш ефективно реагують на внесення біопрепаратів, реалізуючи свій генетичний потенціал.

Менш продуктивні сорти отримують позитивний ефект у вигляді кращого розвитку кореневої системи та стійкості до стресів, що стабілізує врожайність.

Ефект від застосування біопрепаратів залежить від конкретного сорту, типу ґрунту та кліматичних умов.

Використання біопрепаратів є важливим елементом інтегрованої системи агротехнічних заходів, спрямованих на підвищення врожайності ячменю.

Комплексне застосування біопрепаратів із мінеральними добривами та оптимальною технологією вирощування дозволяє досягти високого рівня продуктивності та стабільності врожаю.

Біологічні препарати позитивно впливають на формування врожайного потенціалу ярого ячменю, сприяючи збільшенню продуктивності рослин, підвищенню маси зерна та стабільності врожаю.

Вони є ефективним інструментом для реалізації сортового потенціалу і підвищення економічної ефективності виробництва.

Погодні умови в роки досліджень і агроприйоми, що вивчаються нами вплинули на формування елементів структури врожаю сортів ячменю ярого.

За середньорічними дослідженнями структури врожаю можна зробити висновок, що за довжиною колоса сорт Святогор на контролі становив 6,8 см, за використання біопрепаратів Мікрогумін – 7,4 см та Бактолайв – 7,6 см (табл. 1).